Թե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 19 — 12 / 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1896 — 19 ԲԷՃԷՊ 1314 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

در علیه‌ده غلطه‌ده (ماسیس) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որեւ իցէ զրուածիւն պէտք է ուղղել Առ Խմբագրութիւն

ՄԱՍԻՍԻ ՕՐԱԳՐՕՑ

Նորատունկեան խան ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դրկն.	արժ.....	75
» »	Վեցամսեայ	»	»	40
Դուրսանները »	Տարեկան	»	»	100
» »	Վեցամսեայ	»	»	50
» »	Եռամսեայ	»	»	25
Օտար երկրի »	Տարեկան	ֆրանք	.....	25
Ռուսիոյ »	»	ռուբլի	.....	10

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կընդունուի. 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:

Հետեւեալ տան տպագրական մելանով տպուած Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

10 ՓԱՐԱ — ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԻՐԱՏԵԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՆԵՐՈՒՄԸ՝ որով Օգոստափառ Կայսրն իր անսահման ներողամտութեամբ հազարաւորս մարդիկ և ընտանիքներ ուրախացուց՝ կը յուսանք որ նոր թուական մը պիտի բանայ մեր առջեւ, աւելի յարելու Պետութեան և Մայր երկրի ընդհանուր շահերուն։

Օրէնքը որ հարիւրաւոր տարիներէ ի վեր գծուած է բոլոր Օսմանեան հրպատակներուն համար, կը պաշտպանէ զանոնք որեւէ պարագայի մէջ։ Այս օրէնքի գործադրութիւնն է որ կրնայ միւնոյն ատեն ապահովել երկրի ընդհանուր շահերն ու անտեսական կացութիւնը։ Հայեր իրենք խաղաղ ու աշխատասէր ժողովուրդ, տարակոյս չկայ թէ պիտի մոռնան մոռաւոր անցեալը և իրենց աշխատութեան մէջ ունեցած բնական կորովովը պիտի աշխատին վերբատին ձեռք ձգել այն վարկը զոր ունէին տակէ առաջ։

Վ.Հ. Կայսրը, որ իր լայնածաւալ տէրութեան բարիքը, առաջնութիւնը, ժողովուրդի անդորրութիւնը կը մտածէ գիշեր ցերեկ, իր բարձր ու ազգու հրամաններով միշտ մտում արուած է երկրի ընդհանուր զարգացման գործին։ Մենք, խոնարհ հպատակներ նորին Կայս. Վ.Հ.ափառութեան ու միւնոյն ատեն անդամ ընդհանուր հայրենիքին, պիտի չարունակենք սիրել մեր հողը, մշակել զայն, սկսիլ մեր արհեստները, վաճառականութիւնը, մէկ խօսքով այն եռանդն ու գործունէութիւնը որ յատուկ է մեր ազգին՝ աշխատելու և շահելու մէջ։ Եւ երկրի ընդհանուր տնտեսական վերակազմութեան մէջ պիտի մնառնենք մեր տնտեսական վիճակին ալ բարեփոխումը։

Ազգեաներ անրաժան են որ և է երկրի եւ ժողովուրդի ճակատագրէն. շատ անդամ Աստուծոյ ամենակարող ձեռքը տնօրէնութիւններ կընէ, որոնց մեր մարդկային սահմանափակ խելքը չհասնիր։

Ազգեան անցնելէ յետոյ մեր կրուսաները դարմանելու միջոցները պէտք է մնառնենք. այս է իմաստութիւնը։ Այդ կորուստները կը դարմանուին այնպիսի խոհեմ ընթացքով մը որ զուգահեռական լինի մեր երկրին, մեր դրացի ժողովրդոց ընթացքին. այսինքն պահպանելով համերաշխութիւն մը մեր ու մեր դրացիին շահերուն մէջ. գիտնալով որ անոր վնասը մեզ՝ մեր վնասը անոր վրայ կ'անդրադառնայ։

Այս ճշմարտութիւնն ապացուցանելու հարկ չկայ, որովհետեւ երկիր մը տնտեսապէս ինկած է այն ատեն երբ իւրաքանչիւր անհատ տնտեսապէս կործանած է։ Շահը օրքա՛ն ընդհանուր ըլլայ, համերաշխութիւնը օրքան ընդարձակ սահմանի մը մէջ իրարու կապէ միւնոյն պետութեան այլեւայլ ժողովուրդները, այնքան աւելի ապահովուած կըլլայ իւրաքանչիւր ժողովուրդի մասնաւոր շահը, որ միշտ սերտ կերպով կապուած է պետութեան շահերուն հետ։

Հայ ժողովուրդն այնքան ոգեւ չէ որ իրեն երկար բարակ խօսինք աշխատասիրութեան բարիքներուն վրայ։ Ան գիտէ որ երկրի օրէնքին արդար պաշտպանութեան ներքեւ կընայ նոյն իսկ հարստանալ և ասով շատցնել իր տնական եկամուտներուն հետ նաեւ պետութեան եկամուտները։

Ոչնչափ խելացի էին անոնք որ վերջին ազգեաներու առթիւ կրցան համբերել, չը շարժեցան տեղերնուն ու այսօր աւելի դիւրին կը տեսնեն իրենց գործերը շարունակելու փափաքը։ Խելացի նաեւ անոնք որ թէեւ առաջին սաստիկ տպաւորութեան տակ մեկնեցան, ցրուեցան, բայց ահա այսօր կառավարութեան հրաւէրին վրայ կուգան վերահաստատուելու իրենց նախկին գիրքին մէջ։

Վ.Հ. Սուլթանի այս թոյլտուութիւնը և վերջին շնորհը որ առիթ տուաւ մեզ այս տողերը գրելու, ոչ միայն ապացոյց մ'են որ հայրական բարձր հոգածութիւն ունի իր հպատակներուն համար, այլ՝ իր բարձր փափաքն է որ երկրի տնտեսական շահերը պաշտպանուին այն ամէն օրինաւոր միջոցներով որոնք տրամադրելի են իր Վ.Հ.ափառութեան կամքին։

ԺԱՆՏԱՏԵՆԴԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Տէրոյեան պէնդ մը։—Ջրհորներ և Ջրամբարներ։—Տակառի ջուրը։—Պոսֆորի ոստրէները։— Առողջապահական պայմաններ։

Ջուրն ամենէն նպաստաւոր միջավայրն է միքրոպներու համար։ մասնաւանդ տենդի (fièvre) միքրոպները հոն շատ լաւ կաճին. ուրեմն ամէն մարդու համար կենսական պարագայ մ'է գիտնալ թէ ինչ կը պարունակէ իր խմած ջուրը։

Դիտուած է որ երկու ամիսէ ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ ժանդատենդի (fièvre typhoïde) սաստիկ աճում մը կայ։ թէ հիւանդանոցներու, թէ բժիշկներու սովորական յաճախորդներու մէջ։ Բոլոր բժիշկներ և առողջաբաններ համամիտ են այս պեղեան տենդին աճումը վերագրելու ջրհորի, ջրամբարի ջուրերուն և Պոսֆորի մէջ որսացուած ոստրէներուն։

Անդրէ և աղբէրէ ջուրը դան դէջ —Այս տարի ամառն երկար ու տաք եղաւ. անձրեւները աշնան սկսան եւեւալ։ Բոլոր փոշիները, ծիւրախտի (վէրէմ), ժանտատենդի (typhus) և ուրիշ շատ մը հիւանդութեանց չորցած միքրոպները հովերուն միջոցաւ բարձրացան օդին մէջ և տանիքի կղմինտրներու վրայ նստեցան։ Առաջին անձրեւը դանոնք աւլեց, սրբեց ու լեցուց տանը ջրամբարին մէջ։ Արդ յայտնի է որ բոլոր այս միքրոպները չորնալով չեն ստակիր։ ընդհակառակն երկար ատեն ջուրէն զրկուելով աւելի ահաւոր կը դառնան և ջրամբարի ջուրին մէջ կը սկսին սոսկալի կերպով բազմանալ։ Ուրեմն ամէն անդամ որ դաւաթ մը պաղ ջուր կը խմենք ջրամբարէն՝ կուլ կուտանք նաեւ հազարաւոր միքրոպներ որ շատ անդամ պատրաստ դաշտ մը կը գտնեն մեր արդէն տկարացած մարմնին մէջ, հոն աճելու և իրենց ստանձնած սխուր պաշտօնը (ժանտատենդ տարածել) արագ արագ առաջ տանելու համար։

Ջրամբա՛րը (սառնիճ). հո՛ն է վտանգը։ Շատեր կը կարծեն թէ ջրամբարը մաքրել տալէ յետոյ, հոն լեցուած անձրեւի ջուրն ամենէն առողջաբարն է. ինչ սխալ։ Նախ որ անձրեւի ջուրը վոշելից մէնոլորտի մը և տանիքի աղտոտ կղմինտրներուն հետ շփուելով ապականուած է. ասկէ զատ շատ քիչեր կը խորհին գանել կէս ժամու չափ թոյլ տալ որ տանիքէն իջած ջուրը խողովակներէն դուրս հոսի, առաջին անմաքրութիւնները ներս չընդունելու համար։

Սակայն ամենէն աւելի գիտէ՞ք ինչ բանն է որ վտանգաւոր կընէ ջրամբարին ջուրը. անոր մօտերը գտնուած արտաքնոցը։ Շատ անդամ հողը կը ծծէ աղտոտ ջուրերը և կը քամէ ջրամբարին մէջ. մանաւանդ 1894 ի երկրաշարժէն ի վեր՝ երբ տուներու ենթահողը ճեղքըրտած և այս հաղորդակցութիւնը դիւրացած է։

Ինչ որ կըսենք ջրամբարներու համար կը յարմարի նաեւ հին տուներու ջրհորներուն, որոնց ջուրերը խոհարարներու և սպասուհիներու կողմէ նախամեծար կը համարուին Տէրբոսի ջուրերէն, իբր աւելի կակուղ։ Այս նախապաշարում, ամենէն աւելի տարածուած է տգէտ ժողովուրդին մէջ և շատ զոհեր կընէ. ուրեմն պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ տանը տէրերուն ու տիկիններուն վրայ որոնք պէտք է խստիւ և անընդհատ ուշադրութիւնով արգիլեն ու հսկեն իրենց ծառաները, թոյլ չտալու համար որ այդ ջուրերը գործածեն։

Լաւագոյն միջոցը պիտի ըլլար բոլորովին դոցել ջրհոր և ջրամբար, բայց պիտի առարկուի թէ լուացք ինչպէս ընենք, պարտէզներն ինչպէս ջրենք։

(Մնա՛ցեալ)

ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՕՃԱՌ ՇԻՆԵԼՈՒ ԱՐՀԵՍՏԸ

Օճառի գործածութիւնը խիստ հին է։ Պոմպէի աւերակներու մէջ անեղծ օճառի կտորներ գտնուեցան, ինչ որ կասպացուցանէ թէ հռոմայեցիներ արդէն զայն պատրաստելու կերպը գիտէին։ Սակայն մինչեւ միջին դար օճառն աւելի պերճանքի նիւթ մը կը նկատուէր քան անհրաժեշտ առարկայ մը։ Օճառաշինութեան առաջին կեդրոններն եղան Սպանիա, Իտալիա, Ֆրանսա։

Արեւմտեան ժողովուրդներու համար այսպէս է. մեզի համար ոչ։ Տաւրոսի և Անտիտաւրոսի լեռնաշղթաներուն վրայ տակաւին նախնական կեանքով ապրող Հայեր, Քիւրտեր, և Մուսուլի ու Հալէպի լեռներուն վրայ տեղաւորուած Արաբ քէօչարներ օճառ շինելու կերպը գիտեն։

Դեռ քանի երեսուն տարի առաջ, երբ հաղորդակցութիւններն այս օրուան չափ չէին դիւրացած, շատ մը ներքին գաւառներու մէջ գրեթէ ամէն տուն իր օճառը կը պատրաստեր, ինչպէս իր այգիի խաղողէն կը պատրաստէր իր տան գինին ու ռուփը։ Որ և է տուն իր օճառը պատրաստելու համար շատ մեծ քանի պէտք չունէր։ Ամէն աշուն հարկաւ քանի մը ոչխար, այծ կամ ասոնց հետ կով մ'ալ պիտի մորթէր իր տան մսացուն (*) պատրաստելու համար։ Այս կենդանիներու ծ՝ալը և քիչ մ'ալ բուրդ զոր կը ստանային փայտի մոխիրէն կամ բորակէն, խոշոր կաթսայ մը, երկու օրուան յոգնութիւն և ահա տանը տարեկան օճառը պատրաստուած կըլլար։ Այս տնտեսական սովորութիւն կամայ կամայ վերցուեցաւ քաղաքներէն, սակայն մանաւանդ անհատներ կամ առանձին կամ ընկերակցութեամբ շարունակեցին օճառաշինութիւնը. իսկ բազմաթիւ գիւղամբերու մէջ, այդ արհեստ մնաց հայ և Քիւրտ գիւղացիներու ձեռք և կազմեց անոնց մէկ կարեւոր եկամուտի աղբիւրը։

Այս օճառաշինութիւն սակայն շատ նախնական վիճակի մէջ է։ Աղտոտ հոտ մը, մոխիրի գոյն մը, և կակուղութիւն մը իր յատկութիւններն են։

Հալէպի օճառը Թուրքիոյ ներքին գաւառներուն մէջ ամենէն շատ տարածուածն է։ Վերջին տարիներ Նէբէ ոսպնէն կամ անոր կեղծն ալ սկսաւ տարածուիլ, բայց չգտաւ միւնոյն աջողութիւնը։ Ժողովուրդը Հալէպի օճառը բազդատելով տեղականին հետ, առաջինին «էրսոյ» ոսպն, երկրորդին «հոպպ» ոսպն։ տեղ տեղ ալ «էրսոյ» ոսպն կըսէ։ Առաջինը կը գործածէ դէմքը, գլուխը լուալու համար, երկրորդը լուացքի մէջ՝ ճերմակեղէններու համար։

Կը գտնուին քաղաքներ, ինչպէս Տիարպէքիր, Բաղէշ, Լիճէ, Սղերդ, որ կը ջանան մրցիլ Հալէպի հետ՝ օճառաշինութեան մէջ, ու թէեւ դեռ չեն աջողած սակայն բաւական ճերմակ ու կարծր վիճակի մէջ կրնան դանոնք հրապարակ հանել։

Ամենէն աւելի փոխադրութեան միջոցներն և արհեստին մէկ քանի թերութիւնները պատճառ կըլլան որ տեղական օճառաշինութիւնը չքաջալերուի, չը զարգանայ։ Մենք այս անգամ օճառը պատրաստելու եղանակին վրայ ընդհանուր ակնարկ մը պիտի նետենք. ուրիշ անգամ առիթ պիտի ունենանք մանրամասն բացատրելու այն նոր միջոցները որով Եւրոպական օճառաշինութիւնն այնքան առաջ կերթայ և որոնց ծարաւի են մեր Հայ, օճառ շինող արհեստաւորները։

ԱՐՀԵՍՏԱՍԷՐ ՄԸ.

(*) Մսացու պատրաստելու սովորութիւնը դեռ մինչեւ այսօր գոյութիւն ունի բազմաթիւ քաղաքներու մէջ. Բաղէշ, Վան, Տիարպէքիր, Մուշ, Ֆիկ գիւղերու մէջ ընդհանրապէս։ Մորթուած կենդանիներու միսը կտոր կտոր կոդին և կարասներու, բզոզներու մէջ կը դնեն։

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ահա ընկերութիւն մը որ կազմուած է ապահով դրամագլխով մը թէ շահելու և թէ շահեցնելու համար։ Մենք դրական մարդիկ չըլլալով, շահելու համար կազմուած ընկերութեան երկրորդ պայմանին՝ որ է շահեցնել, կարեւորութիւն չենք տար։ Մեր առաքինութիւնը կը բարձրանայ միայն աղքատին քանի մը վարա տալու, և լոկ մարդասիրական ձեռնարկներ ընելու, վասն զի պէտք է խոստովանիլ թէ մարդասիրական զգացումները չեն որ կը պակսին մեր մէջ. բայց միւնոյն ատեն ըսենք թէ դրական միտքը՝ որ յարատեւ կը գործէ հարստութիւնները, ընորոշ նկարագրի տեր կընէ մարդը, այդ կը պակսի մեզի։ Կենաց Ապահովագրական Ընկերութիւնը շատ նպաստաւոր պայմաններով կ'ընդունի գումարներ, և որոշեալ ժամանակէ մը, կամ ապահովագրելոյն մահուանէն ետքը կորիկ գումարներ կը վճարէ ընտանեաց կամ դաւակաց՝ որոնք պիտի կրնան այդ գումարով ապրիլ՝ գործել ու յառաջ երթալ։ Տնտեսագիտական մեծ սկզբունքը՝ որ է աշխատութենէն բան մ'աւելցնել ապագային, կամ մէկ խօսքով՝ խնայողութիւն ընել, ծնունդ տուած է այսպէս կարգ մը ընկերութեանց՝ ի մասնաւորի կենաց Ապահովագրական Ընկերութեան, որ փոքրիկ գումարներ ամէն ամիս կամ տարուէ տարի գանձելով՝ անոնց ապահով աւանդառուն կըլլայ և ուզուած պահուն կը վճարէ։ Այս Ընկերութիւնը՝ որ ծանօթ է Պոլսոյ հրապարակին վրայ Լ'ԱՆՔՈՒՐ անուամբ որ կը նշանակէ Խրէնթ, կազմուած է 1858ին, և ուշադրութիւն ըրէք որ այդ թուականէն ըսկըսեալ մինչեւ 1891, վճարած է 49 միլիոն 021,218 ֆրանք ապահովագրելոց մահուանէն վերջ՝ անոնց ընտանեաց, իսկ 135,635,414 ֆրանք. վճարած է ի կենդանութեան ապահովագրելոց։ Այսպէս 38 տարիէ ի վեր Լ'ԱՆՔՈՒՐ հրապարակին վրայ նեցած է 184,656,414 ֆրանք խնայողութեան դրամ. որ անշուշտ պիտի վատնուէր այս կամ այն պատճառներով, կամ բուն իր նպատակին չպիտի գործածուէր՝ եթէ նոյն իսկ կարեւոր բանի մը համար ալ յատկացուէր։

Ոչ թէ միայն հարուստը պէտք է իր ունեցած գումարներուն մէկ մասը խնայողութեան նպատակաւ արժեցնէ, այլ միջին դասակարգը, մանաւանդ ինչ որ էնոֆ անուամբ ծանօթ է մեզ, եթէ խելացի է, շաբթէ շաբաթ բան մը խնայելու և աւանդ տալու է կենաց Ապահովագրական Ընկերութեան, որ միակ երաշխաւորը կրնայ ըլլալ մեր արդար խնայողութեանց։

Գոհ ենք տեսնելով որ հրդեհի դէմ ապահովագրելու ջանքը հետզհետէ կ'աւելնայ մեր մէջ, ազէկ կարգադրութիւն, բայց դարձեալ մեր առջեւ կը նայինք. այդ տեսակ ապահովագրութիւնը խիստ լաւ է, բայց խնայողութիւն չէ ա՛յն իմաստով, ինչ իմաստով որ կ'ըմբռնուի կենաց Ապահովագրութիւնը։ Որովհետեւ անշարժ կալուածի մը համար դրամ կուտանք, զոր օրինակ, տունը կամ խանութը կը շինենք, կալուած մ'ունինք հիմա, անոր համար սիրով կը վճարենք ապահովագրութեան դինը, և միշտ պէտք է արժուն գտնուինք այս մասին ալ։ Բայց միւս ապահովագրութեան մէջ կեանքդ է որ կ'երաշխաւորես, ամէն կալուածներէ աւելի թանկագին, զաւակներուդ կամ ընտանեացդ ապագան է որ կ'երաշխաւորես, ամէն աշխարհային հաշիւներէն դերազանց։ Հոն տունդ կը փրկես, կամ՝ խանութդ կ'ազատես, հոս տունդ, խանութդ փրկելով հանդերձ՝ դրամ ալ կը շահիս որ օգտակար կըլլայ կամ ծերացեալ օրերուդ, կամ մահուանեդ վերջը հանդիսաւ կ'ապրին զաւակներդ, պարագաներդ և այլն։

Լոկ տնտեսագիտական սկզբունքով է որ կը յորդորենք մեր ամէն դասակարգի ազգայիները՝ օգուտ քաղելու ժամանակէն և արժեցնելու ա՛յն քանի մը փոքր դրամները, զոր կրնան աւելցնել իրենց հաղուստէն կապուստէն։ Օգտակար է այս թէ ներկային և թէ ապագային համար։ Գիտնանք ժամանակին յարգը և խնայենք։

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11/23 ԴԵԿՏ. 1896

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԻՏԱԼԻԱ.

Խորհրդարանը դեկտ. 18ին քուէարկեց Նարոլիի իշխանին տարեկան վարկը։ Նախարարապետ Մ. տի Ռուտինի ըսաւ թէ այդ վարկին քուէարկութիւնը իրեն համար մեկ բան միայն կը նշանակէր, այսինքն թէ խորհրդարանին մէջ քանի մը հարիւր միապետականներու դէմ քսանըվեց հանրապետականներ կան միայն։ Այս իրողութեան վերայ թագաւորը կրնայ ուրախ ըլլալ։

ՍԵՐԲԻԱ.

Ալէքսանդր թագաւոր՝ Պէլկրատ դառնալուն պէս՝ նախարարաց ժողովին նախագահեց, որու մէջ Մ. Նովաքովիչ պարզեց նախարարութեան դէմ եղած դժուարութիւնները։ Կ'երևի թէ Ալէքսանդր թագաւոր հարցուցած է Մ. Նովաքովիչի թէ կը հաւանի՞ իշխանութեան վերայ մնալ մինչեւ առաջիկայ ընտրութեանց ժամանակը։ Առաջիկայ տարւոյն սկիզբը պիտի ըլլայ Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը նոր ընտրութիւններէն վերջ։

Նաթալի թագուհին այս տարւոյն վերջերը Պիարիձ պիտի վերադառնայ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ.

Ռումանի եպիսկոպոս Դեր. Գէորգիան Սերպիական եկեղեցւոյն գահերէց մետրապոլիտ անուանեցաւ ինչպէս ծանուցինք։ Դեր. Գենատիոս իր բարեկամներէն մէկուն յայտարարեց թէ՝ Պուքրէշ դալու խորհրդէն հրաժարած է քաղաքական ամէն ցոյցէ խոյս տալու համար։

ԱՆԳԼԻԱ.

Վիկտորիա թագուհին՝ իր աղջկան, Պաթէնպէրկի իշխանուհւոյն և արքունեաց պաշտօնականներուն հետ դեկտ. 19ին մասնաւոր շոգեկառքով մեկնեցաւ Ուինտսորէն։ Բորթսմաութ հասնելով նստաւ իր Ալտէրշ զբօսանաւը, և գնաց Ուայթ կղզին։ Փետրվար 17—18ին թագուհին Ուինտսոր պիտի վերադառնայ իր երեց աղջկան Ֆրէտերիք կայսրուհւոյն հետ՝ որ Գերմանիայէն պիտի երթայ իր մօրը քով Օսբորն։ Վիքթորիա թագուհին մարտի երկրորդ շաբթուն Ուինտսորէն հարաւային Ֆրանսա պիտի մեկնի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.

Ելմտացոյցի յանձնաժողովի անդամներէն բացարձակ դադտնապահութիւն պահանջուած էր, երբ պատերազմական գործոց նախարար զօրավար ֆոն Կոսլէր հրետանիի փոփոխութեան համար վարկ մը պիտի խնդրէր։ Հիմայ բարձր շրջանակներու մէջ զարմանք կը պատճառէ տեսնել որ օրագիրները կը զբաղին այդ խնդրով որ միայն յանձնաժողովին ըսուած էր։

Յանձնաժողովը քննութիւն մը բացած է գիտնալու համար թէ իր անդամներէն ոչը պատասխանատու է այդ անդաղտնապահութեան։

ՍՈՒԴԱՆ.

Սուաքիմի շրջականները փոքրիկ արշաւանք մ'ըրած են Տէրվիշները, Թոքարի և Սուաքիմի կայարաններուն մէջտեղ գտնուած հեռագրական թելերը կտրելով։ Զօրավար Քիչընըր Տոնկոլա գնաց։ Կը հաւատուի թէ զօրավարը Գահիրէ պիտի դառնայ թշնամութիւնները սկսելէ և Խարթումի վրայ քալելէ առաջ։

ՄԱՐՈՔ.

Թանճէրէն կը ծանուցուի թէ՝ այդ քաղաքին մէջ Ֆրանսայի ներկայացուցիչը դոհայուցիչ կերպով կարգադրած է Մարոքի իշխանութենց հետ ընդհանուր հաշտուցման խնդիրը Ֆրանսական հողի վրայ եղած քանի մը ասպատակութեանց հետեւանքը։

ՖՐԱՆՍԱ.

Կառավարութիւնը ներկայացուցիչ պիտի ղրկէ Բասթէօռի մարմնոյն փոխադրութեան հանդէսին առթիւ։

Գաղթականութեանց նախարարին ընդհանուր քարտուղար Մ. Լակարտ իր պաշտօնը յանձնեց նոյն նախարարութեան ընդհանուր տեսուչ Մ. Տիւպարի։ Մ. Լակարտ նախընթաց օր մեկնեցաւ Բարիզէն Մենելիք թագաւորին տանելու համար Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ եղած նուէրները։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՀԻՈՆՆ ԴԱՍԻՈՆԱԼ

ՄԱՏԱԿԱՐԱՐԱ.

Բարիզ, 22 Դեկտ. — Գաղթականութեանց պաշտօնարանը եկած լուրերը կ'ըսեն թէ Էմիրնի զաւառը գրեթէ բոլորովին խաղաղած է։ Զինուորական իշխանութիւնը շարունակ կը հայածէ Ֆահավալոները։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԸ.

Բարիզ, 22 Դեկտ. — Թիւլի եպիսկոպոս Ֆօրէ հինգ ֆրանք տուգանքի դատապարտուեցաւ թափորներն արգիլող վճռոյն չհպատակելուն համար։

ԹՈՒՆՈՒՋ ԵՒ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ.

Պէրն, 22 Դեկտ. — Ֆրանքօ-Թունուզեան և Զուիցերիոյ առևտրական գաշնակցութիւնը վաւերացուեցաւ դաշնակցական ժողովէն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.

Սոֆիա, 22 Դեկտ. — Սոպրանիէն ընդունեց Ֆերտինանտ իշխանին տրուելիք ուղերձը։ Աւստրիոյ հետ կնքուած առեւտրական գաշնագիրը ստորագրուեցաւ։ Իմաստոյ Պուլկարիա պիտի ստորագրէ առեւտրական գաշնագիր մը Ռուսիոյ, Անգլիոյ և Ֆրանսայի հետ։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ԵՒ ՌՈՒՊԱ.

Վաշինկթըն, 22 Դեկտ. — Քէմբրըն ծերակուտականին առաջարկութեան վրայ եղած վիճաբանութիւնը յետաձգուեցաւ յունվար ամսուն։ Այդ առաջարկութիւնը կը պահանջէր Քուպացիները անկախ ճանչնալ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆԵՐԸ.

Հռոմ, 22 Դեկտ. — Երեսփոխանաց ժողովը 60 ի դէմ 218 ձայնով քուէարկեց պանքաներու վերակազմութեան ծրագիրը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

ԵՐԵԿՈՒԱՆ ԲՆԱԳԻՐԻՆ ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հայոց պատրիարքութեան և կրօնական ու քաղաքական ժողովներու անդամոց կողմէ՝ յոտս կայսերական գահոյից մատուցուած աղերսագրին մէջ ըսուած է թէ՝ իբր մը անմիտներ ներքին և արտաքին խաբէութեանց և թելադրութեանց անսալով, կազմած էին խռովարար մարմիններ և գործած էին ոճիրներ իբր թէ յանուն Հայ ազգին, որ քանի մը դարերէ ի վեր կատարեալ հաւատարմութեամբ և հնազանդութեամբ կայս. կառավարութեան արդար հովանիին ապակ ապրած է։ Հայ ազգը այս ոճիրներուն մասնակցած չէ, ոչ խօսքով ոչ գործով և գուցէ այդ անձերու նկատմամբ արտայայտած է զզուանք և արհամարհանք։ Սակայն կարգ մը չարամիտ անձեր ստոնայական միջոցներով յաջողած էին խաբել, շահագրգռել ու մէջտեղ նետել այնպիսի մարդիկ որ բանի մը տեղեակ չէին։

Աւասիկ այսպիսիներու ընտանիքն ու զաւակները կայսերական գթութեան շընորհին արժանի ըլլալու աստիճան թշուառութեան ենթարկուած ըլլալով՝ Նորին կայսերական Վեհափառութենէն խնդրուած է որ հաճի ներում շնորհել այդ կարգի բանտարկեալներուն հետեւեալ պայմաններու ներքեւ։ Այն ամէն անձեր որ այս դէպքերուն ու խռովութեանց պատճառով, թէ իբրեւ դատապարտեալ (մահքիւմ) թէ իբրեւ կասկածելի (մաղնուն) այս պահուս բանտերու մէջ կը գտնուին, Կ. Պոլսոյ մէջ իրենց Պատրիարքարանի և գաւառները իրենց Առաջնորդարաններու միջոցաւ երդում պիտի ընեն, այլեւ որեւէ եղանակով չխնայելու այնպիսի վիճակի մը մէջ, որ հակառակ ըլլայ հաւատարմութեան և հպատակութեան ընթացքին։ Յանուն ազգին, պատրիարքարանն ու ժողովները կ'երաշխաւորեն որ այդ մարդիկ իրենց երդման մէջ հաւատարիմ մնալով՝ Բարձրագոյն հաճութեան հակառակող ոչ է ընթացքի մէջ չպիտի գտնուին. խռովութիւնը թելադրողներն ու քաջալերողները կառավարութեան կողմէ յարմար դատուած տեղեր վար ղրրուին՝ մինչեւ որ կատարեալ իրաւունքին ուղղեն. խռովարար մասնախումբերն ալ իրենց հիմէն ջնջուին ու ցրուին։

Յիշեալ աղերսագրին մէջ շնորհակալութիւն յայտնուած է ծանօթ վեց նահանգներուն շնորհուած կազմական բարենորոգմանց դործադրութեան եղանակին համար։ Խնդիրը Կայսերական Իրատէի մը համաձայն նախարարաց բարձր խորհուրդին մէջ խորհրդակցութեան ենթարկուելով. նկատի առնուած է թէ՝ իրօք այս պահուս թէ իբր դատապարտեալ, թէ իբր կասկածելի բանտարկուած Հայերու մեծ մասը, խել մը անմիտ ագրեսաներ են, որոնք արտաքին թելադրութեանց գործիք եղած և մասնախումբի անդամներուն խաբէութեանց անսացած են։ Միւս կողմէ նկատելով որ յանցաւորի մը պատժուիլը համեմատական պէտք է ըլլայ իր կանխամտածութեան աստիճանին, թէ յիշեալ անձերը բանէ մը տեղեկութիւն չունին. և ինչպէս ամէն օր շընորհակալութեամբ ու բերկրութեամբ կը տեսնուի՝ նմանօրինակ պարագաներու մէջ Նորին Կայսերական Վեհափառութեան Աստուածապարգեւ գթասրտութիւնն ու ողորմասիրութիւնն ի գործ կը դրուի ուստի կը համարձակինք ներկայացնել մեր աղերսը յոտս Կայսերական Գահոյից, որ Նորին Վեհափառութեան շնորհներուն ու ներումին արժանանան, դէպքերու և խռովութիւններու հետեւանքով թէ ի Պոլիս և թէ Անատոլուի Կայսերական նահանգները գտնուող թէ դատապարտուած և թէ կասկածով բանտարկուած հայ ծառաները, պայմանով որ Պոլսոյ մէջ Պատրիարքարանը և գաւառներու մէջ Առաջնորդարաններն երդում ընելտան որ այդ անձեր ոչ է կերպով հաւատարմութեան և հպատակութեան հակառակ ընթացքի մէջ չգտնուին այսուհետեւ և թէ յանուն ազգին կերաշխաւորենք որ այդ մարդիկ հաւատարիմ մնալով իրենց ըրած երդման՝ Բարձրագոյն հաճութեան հակառակող ոչ է ընթացք չունենան. և լուրջ միջոցներ ձեռք առնուին այդ մասնախումբերը հիմէն ջնջելու, ցրուելու համար։ Անատոլուի կայսերական նահանգներէն մէկ քանիներու համար, որոշուած կայսերական բարենորոգումներուն գործադրութեան մասին եղած Կայսերական շնորհները, Հայոց ազգը յոյժ շնորհակալ թողած ըլլալով, թէ այս մասին և թէ յիշեալ ընդհ. ներման առթիւ ըլլալիք Կայս. Բարձր շնորհներուն համար, ազգովին, բերկրութեամբ ու շընորհակալութեամբ կը յայտնենք թէ Նորին Կայս. Վեհափառութեան արիւշատութեան համար միշտ պիտի աղօթենք։

Անդամք Կրօնական Ժողովոյ

Մաղաքիա Պատրիարք Հայոց Կ. Պոլսոյ, և Թեմօրէից. Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոս (բացակայ), Գէորգ Ծ. վարդ. (Պոլսէն բացակայ). Գարեգին Ծ. վարդ. (հիւանդ) Յովսէփ Ծ. վարդ. Այվազեան, Գաբրիէլ, վարդ. Եղիշէ Ծ. վարդ. Յովհաննէս Աւագ քահանայ (բացակայ), Կարապետ Ա. քահանայ, Գաբրիէլ Ա. քահանայ, Խաչատուր Ա. քահանայ։ Կարապետ քահանայ, Գրիգորիս արքեպիսկ. Վահրամ եպիսկոպոս.

Անդամք Քաղաքական Ժողովոյ

Մկրտիչ Աւասեան, Յարութիւն Տատեան, Գաբրիէլ Նորատունկեան, Գրիգոր Խտրեան, Իլիաս Զայեան, Մատթէոս Ասլանեան, Զարեհ Տիլպէր, Սեպուհ Տէմիրճիպաշեան, Տիգրան Տէր Ներսէսեան, Կարապետ Գաբամաճեան, Տիգրան Եուսուֆեան, Սինեքերիմ Մանուկեան (հիւանդ), Գրիգոր Գարակէօզեան (բացակայ), Միհրան Սեթեան։

* * *

Հօրանի Տիւրգիներու լերան վրայ, վերջերս տեղի ունեցած շփոթութիւնները, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին այս անգամ բացայայտ է որ կայսերական կառավարութիւնն իրաւունք ունի ի գործ դրուած ոճիրներուն համար այս կերպ անմիտները ձերբակալելու և պատժելու, սակայն նկատելով որ արդարութիւնը կը պահանջէ որ յանցաւորի մը պատժուիլը համեմատական ըլլայ կանխամտածութեան աստիճանին, թէ յիշեալ անձերը բանէ մը տեղեկութիւն չունին. և ինչպէս ամէն օր շընորհակալութեամբ ու բերկրութեամբ կը տեսնուի՝ նմանօրինակ պարագաներու մէջ Նորին Կայսերական Վեհափառութեան Աստուածապարգեւ գթասրտութիւնն ու ողորմասիրութիւնն ի գործ կը դրուի ուստի կը համարձակինք ներկայացնել մեր աղերսը յոտս Կայսերական Գահոյից, որ Նորին Վեհափառութեան շնորհներուն ու ներումին արժանանան, դէպքերու և խռովութիւններու հետեւանքով թէ ի Պոլիս և թէ Անատոլուի Կայսերական նահանգները գտնուող թէ դատապարտուած և թէ կասկածով բանտարկուած հայ ծառաները, պայմանով որ Պոլսոյ մէջ Պատրիարքարանը և գաւառներու մէջ Առաջնորդարաններն երդում ընելտան որ այդ անձեր ոչ է կերպով հաւատարմութեան և հպատակութեան հակառակ ընթացքի մէջ չգտնուին այսուհետեւ և թէ յանուն ազգին կերաշխաւորենք որ այդ մարդիկ հաւատարիմ մնալով իրենց ըրած երդման՝ Բարձրագոյն հաճութեան հակառակող ոչ է ընթացք չունենան. և լուրջ միջոցներ ձեռք առնուին այդ մասնախումբերը հիմէն ջնջելու, ցրուելու համար։ Անատոլուի կայսերական նահանգներէն մէկ քանիներու համար, որոշուած կայսերական բարենորոգումներուն գործադրութեան մասին եղած Կայսերական շնորհները, Հայոց ազգը յոյժ շնորհակալ թողած ըլլալով, թէ այս մասին և թէ յիշեալ ընդհ. ներման առթիւ ըլլալիք Կայս. Բարձր շնորհներուն համար, ազգովին, բերկրութեամբ ու շընորհակալութեամբ կը յայտնենք թէ Նորին Կայս. Վեհափառութեան արիւշատութեան համար միշտ պիտի աղօթենք։

Անդամք Կրօնական Ժողովոյ

Մաղաքիա Պատրիարք Հայոց Կ. Պոլսոյ, և Թեմօրէից. Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոս (բացակայ), Գէորգ Ծ. վարդ. (Պոլսէն բացակայ). Գարեգին Ծ. վարդ. (հիւանդ) Յովսէփ Ծ. վարդ. Այվազեան, Գաբրիէլ, վարդ. Եղիշէ Ծ. վարդ. Յովհաննէս Աւագ քահանայ (բացակայ), Կարապետ Ա. քահանայ, Գաբրիէլ Ա. քահանայ, Խաչատուր Ա. քահանայ։ Կարապետ քահանայ, Գրիգորիս արքեպիսկ. Վահրամ եպիսկոպոս.

Անդամք Քաղաքական Ժողովոյ

Մկրտիչ Աւասեան, Յարութիւն Տատեան, Գաբրիէլ Նորատունկեան, Գրիգոր Խտրեան, Իլիաս Զայեան, Մատթէոս Ասլանեան, Զարեհ Տիլպէր, Սեպուհ Տէմիրճիպաշեան, Տիգրան Տէր Ներսէսեան, Կարապետ Գաբամաճեան, Տիգրան Եուսուֆեան, Սինեքերիմ Մանուկեան (հիւանդ), Գրիգոր Գարակէօզեան (բացակայ), Միհրան Սեթեան։

* * *

Հօրանի Տիւրգիներու լերան վրայ, վերջերս տեղի ունեցած շփոթութիւնները, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին այս անգամ բո-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍԻ» (13)

ՍԱՌՈՅՑԷ ԱՆԱՊԱՏԸ

ԺՈՒԼ ՎԷՐՆ

Տոքթորը լռեց և սկսաւ խորհրդածել։ Ատեն չանցած, ըսաւ նաւագներու պետին.

«Վստա՞հ էք թէ այդ կենդանին մեր հետեւէն կուգայ։

—Այո՛, Պ. Քլոպոնի, մարդկային մեք ձայի մը վրայ կը խորհի։ Գիտէ թէ մենք չենք կրնար իր ձեռքէն ազատիլ։

—Ճոնսը՛ն, ըսաւ Տոքթորը, իր ընկերին յուսահատական շեշտերէն յուզուած։

—Անոր սնունդը, այո՛, ապահովուած է, յարեց եղկելին զառանցանքին մէջ, անօթի ըլլալու է, և չեմ գիտեր թէ ինչո՞ւ կոպացնէք զինքը։

—Ճոնսը՛ն, հանդարտէ՛։

—Ո՛չ, Պ. Քլոպոնի, քանի որ կամայ ակամայ պիտի կրենք այդ բաղդը, ինչո՞ւ երկարաձգենք այդ կենդանիին տառապանքները։ Մեղի պէս անօթի է, լափելու փոկ չունի։ Երկինք իրեն առջեւ մարդիկ կը ղրկէ։ Է՛ ուրեմն, բաղդը բաց է։»

Ծերունի Ճոնսը կը ցնորէր, կուզէր եղնել սառոյցէ տուներն։ Տոքթորը դժուարաւ զսպեց զայն, ոչ թէ սակայն բռնութեամբ, այլ յետագայ խօսքերով զոր խօսեցաւ համոզմամբ մ'արտասանեց.

«Վաղը, ըսաւ, այդ արջը պիտի սպանեմ ես։

—Վա՞ղը, ըսաւ Ճոնսը՝, որ կարծես դէշ երազէ մը կարթնանար։

—Վա՞ղը։

—Գնտակ չունի՞ս։

—Պիտի չինեմ։

—Կապա՞ր չունիս։

—Ոչ, բայց սնդի՛կ ունիմ։»

Եւ այս ըսելով Տոքթորը ջերմաչափը առաւ. զրօյէն վեր յիսուն աստիճան կը ցուցնէր (աւելի 10° հարիւրենի) տանը մէջ։ Տոքթորը դուրս նետելով սառի շերտի մը վրայ դրաւ գործիքը, և դարձեալ ներս մտաւ։ Արտաքին բարեխառնութիւնը զրօյէն վար յիսուն աստիճան էր (—47° հարիւրենի)։

«Վաղը, ըսաւ ծերունի նաւագին, քնացիր և արեւուն ծագման սպասենք։»

Գիշերն անցաւ անհանգիստութեան տանջանքներով, միայն նաւագներուն պետը և Տոքթորը կրցան զանոնք բարեխառնել քիչ մը յուսով։

Հետեւեալ առաւօտ՝ օրուան առաջին ճառագայթներուն՝ Տոքթորը՝ որուն ետեւէն կերթար Ճոնսը՝, տնէն դուրս նետուեցաւ, և վազեց ջերմաչափին քով. ամբողջ սնդիկը ջերմաչափին փոսին մէջ ժողոված էր սեղմ և կուռ գլանի մը ձեւով։ Տոքթորը դարձիրը կոտրելով՝ իր ձեռնոցապատ մատներով անկից դուրս հանեց կտոր մը մետաղ խիստ կարծր և գրեթէ անկոտրելի։ Ճշմարիտ երկաթի կտոր մ'էր։

«Ահ, Պ. Քլոպոնի, գոչեց նաւագներու պետը, իրա՛ւ, ա՛յս է հրաշքը։ Անվեհեր մարդ մ'ես։

—Ո՛չ, բարեկամ, պատասխանեց Տոքթորը, միայն թէ լաւ յիշողութեամբ օժտուած և շատ կարդացող մարդ մ'եմ։

—Ի՞նչ ըսել կուզէք։

—Մինչ դուք բերի իրողութիւն մը՝ զոր Ռոս նաւապետը պատմած է իր ճամբորդութեան պատմութեան մէջ. կըսէ թէ մատ մը թանձրութիւն ունեցող տախտակ մը ճղքած է սառած սնդիկէ գնտակով լեցուած հրացանով. եթէ հոս ձեռքիս տակ իւղ ունենայի, գրեթէ միեւնոյն բանը պիտի ըլլար։ Վասն զի կը պատմէ նաեւ թէ անոյշ նուշի իւղէն չինուած գնտակ մը ճղքեց գերանը, և առանց կոտրելու գետնին վրայ ցատկեց։

—Անհաւատալի՞ է այդ։

—Բայց այս այսպէս է, Ճոնսը՝. ահա ուրեմն կտոր մը մետաղ որ կրնայ մեր կեանքը ազատել։ Գործածելէ առաջ օդին մէջ դնենք, և տեսնենք թէ արջը թողած է մեզ։»

Այս պահուս Հաթրաս խշտիքէն դուրս ելաւ. Տոքթորը սնդիկէ երկաթը անոր ցոյց տալով յայտնեց իր խորհուրդը։ Նաւապետը անոր ձեռքը սեղմեց, և երեք օրսորդները սկսան զնոնել հորիզոնը։

Օրը չատ պայծառ էր։ Հաթրաս իր ընկերներէն առաջ անցած ըլլալով, գրեթէ վեց հարիւր ձողաչափ անդին տեսաւ արջը։

Կենդանին իր ետեւի կողմին վրայ նըստած, գլուխը կը շարժէր մեղմօրէն, հոտոտելով այդ անսովոր հիւրերուն մարմնոց չունչերը։

«Ահա՛ ինքը, գոչեց նաւապետը։

—Լռութի՛ւն», ըսաւ Տոքթորը։

Բայց այլանդակ կենդանին՝ երբ որսորդները տեսաւ՝ տեղէն իսկ չշարժեցաւ։ Անոնց երեսը կը նայէր առանց զայրոյթի, առանց սարսափի։ Սակայն շատ դժուար բան էր անոր մոտենալ։

«Բարեկամներ, ըսաւ Հաթրաս, խընդիրը ունայն հաճոյքի մը վրայ չէ, այլ մեր կեանքը փրկելուն վրայ։ Խոհեմութեամբ գործենք։

—Այո՝, պատասխանեց Տոքթորը, մեր տրամադրութեան տակ միակ գնտակ մ'ունինք։ Պէտք չէ հարուածը վրիպեցնել. եթէ փախչի, ա՛լ մեզի համար կորսուած է, վասն զի վազելուն մէջ նապաստակէն կանցնի։

—Է՛ ուրեմն, պէտք է ուղղակի իրեն երթալ, պատասխանեց Ճոնսը՝. կեանքերնիս վտանգի մէջ է, բայց ի՞նչ փոյթ. ես իմինս վրայ տալ կառաջարկեմ։

—Ես պիտի տամ, գոչեց Տոքթորը։

—Ե՛ս, պատասխանեց Հաթրաս պարզապէս։

—Բայց, գոչեց Ճոնսը՝, դուն ամենուն փրկութեան համար աւելի օգտակար չե՞ս քան իմ տարիքս եղող ծերուկ մը։

—Ոչ, Ճոնսը՝, յարեց նաւապետը, թողէք զիս որ ընեմ. պէտք եղածէն աւելի չպիտի վտանգեմ կեանքս, թերեւս ասկից զատ՝ ձեզ ալ ինձ օգնութեան կանչեմ։

—Հաթրաս, հարցուց Տոքթորը, պիտի բաւե՞ս ուրեմն գէպ ի այդ արջը։

—Եթէ զայն զգետնելուս վրայ վստահ ըլլայի, գանկս ալ կտրելը աչքս կառնէի, Տոքթոր, բայց մոտեցած ատենս կրնայ ըլլալ որ փախչի։ Շատ խորամանկ կենդանի մ'է. ջանանք իրմէն աւելի խորամանկ ըլլալ։

—Ի՞նչ կը մտածես ընել։

—Մինչեւ տասը քայլ առաջ երթալ առանց իմ ներկայութիւնս իմացնելու անոր։

—Այդ ի՞նչպէս կըլլայ։

—Միջոցս վտանգաւոր՝ այլ պարզ է։ Պահեցիք, այնպէս չէ՞, սպաննուած փոկին կաշին։

—Բալխիրին մէջ է։

—Ադէկ, մեր սառոյցէ տունը երթանք, և Ճոնսը՝ թող պահապան մնայ հոս։

(Շարունակելի)

լորովին անհետացած ըլլալով՝ յիշեալ լերան մարդահամարն ալ կատարուած է, և ուրիշ գաւառներու նման տուրքեր ալ որոշուած, պէտք եղած լուրջ և հիմնական միջոցները ձեռք առնուած են որպէսզի այդ կողմերը երբեմն պատահած խռովութիւններն անդամ մ'ալ չկրկնուին ու Տիւրդիներու ցեղն ալ հաւատարմութեան և հնազանդութեան շաւղին մէջ յարատեւեցայ։ Այս կերպով բէտիֆի վաչտերուն պէտք չմնայով՝ նախարարաց խորհուրդին խնդրանքին վրայ Կայսերական իրատէ մը կ'արտօնէ որ այդ վաչտերու զինուորները արձակուին։

Տիւրդի լեռան բնակչութիւնը վաղուց հետէ հաւատարմութեան և ծառայութեան հակառակ ընթացք մ'ունեցած էր. այժմ այսպէս հպատակութեան և հնազանդութեան սահմանին մէջ առնուելնին, Կայսերական ուրիշ օրէնքներն և կառավարութեան տուրքերը ընդունելնին՝ Կայսերական բարձր յաջողութիւններէն մէկն ըլլալով, արժանի է գոհունակութեան ու շնորհակալութեան։

ԱՂԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ղալաթիոյ Նորակազմ առ. Ժամեայ Թաղ. Խորհուրդը տակաւին գործի չէ ձեռնարկած։

Կը լսենք թէ՝ Սամաթիոյ Ս. Դէորգ Եկեղեցւոյ Նորընտիր քարոզիչ Արժ. Յովսէփ Ծ. Վարդ. Այվազեան՝ տակաւին իւր պաշտօնին գլուխը չէ անցած։

Գում-գարուի դրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը երկուշաբթի օր Պատրիարքական Փոխանորդ Գեր. Գաբրիէլ Ծ. Վարդ. Ճէվահիրճեանի ներկայանալով, յայտնեց թէ՝ Եկեղեցին անձուկ վիճակի մատնուած ըլլալուն՝ չպիտի կրնան վճարել թաղին քարոզիչ Արժ. Տ. Եղրատ Վարդապետին ամսականը։

Գեր. Փոխանորդ Հայրը համոզեց զանոնք՝ ապահովցնելով որ Ս. Ծնընդեան Տօնէն յետոյ իրենց խնդիրը նկատողութեան պիտի առնուի Կրօն. Ժողովոյ կողմէ. Ուստի պէտք է Թաղ. Խորհուրդը պահէ իր քարոզիչ վարդապետը։

Մայր Եկեղեցւոյ քահանաներէն Տ. Գաբրիէլ Քահանան Նոյ. 17 ին վախճանած էր։ Ըստ սովորութեան վախճանելոյն ծուխերը նախընթաց օր բաժնուելան Նոյն եկեղեցւոյ Նորընծայ Տ. Խորէն, Տ. Դէորգ, Տ. Սուքիաս, Տ. Եղիազար, Տ. Տրդատ ու Տ. Պետրոս քահանայից մէջ։

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

«ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅԻ»

ԲԱԺՆԵՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ 11ՐԴ. ՇՐՋԱՆԸ

«ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ» ուսումնական թերթը կը մտնէ իւր գոյութեան 11րդ. շրջանը և կը հրատարակուի ամէն ամսոյ սկիզբը՝ նոյն ծրագրով և նոյն ուղղութեամբ։

«Հանդէս Ամսօրեայն» պահելով հանդերձ նոյն ծաւալն՝ որ է երկու մեծադիր թերթ, պիտի բովանդակէ այն ամէն հետաքրքրական, հմտալից յօդուածներն, որ կը հային Հայ գրականութեան։ Մեր ազգային օրաթերթերն ընդարձակ նիւթ կը մատակարարեն գրագիտութեան, իսկ «Հ. Ամսօրեայն» իրեն ընտրած է ի մասնաւորի հայ գրագիտութիւնը։

Բանասիրութեան տրուած ծաւալն ըստ պարագայից աւելի պիտի ընդարձակուի, իսկ հայ պատմութեան նկատմամբ եղած ուսումնասիրութիւններն պիտի ենթարկէ անաչառ քննադատութեան։ Պիտի չմնայ հրատարակել՝ ըստ կարելւոյն փութով, հայ ուսման և հայ լեզուի վերաբերեալ ամէն ազգային և մասնաւոր օտարազգի գիտնական բանասէրներու յօդուածները ու գրքերն, որ կերպով մը առընչութիւն ունին հայագիտութեան հետ։

Ինքնագիր պիտի ըլլան ըստ մեծի մասին «Հանդէս Ամսօրեայի» բանասիրական յօդուածները. բայց թարգմանեալ յօդուածներն ալ «Հանդէսի» ծաւալին ներածին չափ պիտի ներկայացընենք մեր Ընթերցողաց։

Ուրախութեամբ կը տեսնենք թէ առանց կողմնակցութեանց պայքարի, միաձուլիչ համակրութեամբ ընդունուած է «Հանդէսի» կրնանք ըսել՝ «Ն» բաժանորդաց կողմանէ, անցեալ տարի ըսկսուած Ծաղկեփունջը, որ իբր «Փորձ» Ջանաց ամեն ամիս դաղափար մը տալ ազգային կենաց եւ այսուհետեւ ալ պիտի շարունակուի, այս տարի ալ վասն զի կարեւոր պատճառ մը չունինք առ այժմ դադրեցնելու։

Քաղաքական տեսութիւնը նոյն ընդարձակութեամբ կը շարունակուի։ Ցառաջ պիտի տանինք նոյնպէս գրական թղթակցութիւններն՝ որ աւելի անձուկ կապերէն բաժանորդները խմբագրութեանս հետ։

Նոր հրատարակութիւններ անուամբ ամսէ ամիս կը հրատարակուին նորատիպ գրքերն, իսկ գրական ծանուցումներ անուամբ պիտի ջանանք գարդարել «Հանդէսիս» կողմ։

Խորին շնորհակալութիւն այն ամէն գրասիրաց որ օր և իցէ եղանակաւ քաջալերեցին «Հանդէս Ամսօրեայն»։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՑԷ

A la Rédaction de la Revue HANTESS Vienne (Autriche) VII/2 Mechitaristengasse 4։

ՄԱՍԻՍ

Կը հրատարակուի ամէն առաւօտ շատ կանուխ, և ցրուիչներուն կը տրուի. Գագը Ալի ճատտէսի Սապահի տպարանին տակ, Նաղարէթ էֆէնտիի Քրտաթ Սալանիին մէջ։

Ամէն առաւօտ շատ կանուխ կարելի է գտնել Մասիսը թէ գիւղերու մէջ, թէ նաւամատոյցներու վրայ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Բարեյիշատակ Սուլթան Ապտիւլ Ազիզի տեն և 1281 թուականին հրատարակուած կանոնագրին համաձայն, հաստատուած էր հաշուեքննիչ Ատեան մը որու նպատակն էր կառավարութեան երմտական գործառնութեանց կանոնաւոր ընթանալուն մասին հարկ եղած մշտակայ քննութիւններն ապահովել։ Մինչեւ հիմա սակայն չտեսնուեցաւ ապացոյց մը որ հաստատէ թէ յիշեալ ատեան իր այս կարեւոր պարտականութիւնը լաւ կատարած ըլլայ։ Միւս կողմէ նկատելով որ կառավարութեան համար կենսական եղող երմտական գործերն ամեն տեսակ արատէ զերծ պէտք է մնան, պէտք տեսնուած է կարող ձեռքի մը յանձնել յիշեալ Ատեանին նախագահութիւնը։

Նկատելով որ Հանրային շինութեանց նախորդ նախարար Վահէտ. Թէվֆիգ փաշային երմտական գործերու և չափական գիտութիւններու մասին ունեցած հմտութիւնն ու կարողութիւնը փորձառութեամբ հաստատուած է, և թէ ինքն ալ ունի յիշեալ կանոնագրին տրամադրութիւնները կատարելագոյն գործադրելու և կառավարութեան երմտական գործերը ամէն կերպ զեղծումէ զերծ պահելու համար հարկ եղած կարողութիւնն ու ուղղամտութիւնը, Նախագահ կարգուած է յիշեալ Ատեանին։

Վահ. Սուլթանը կայս. Իրատէով մը կը հրամայէ հաղորդել իր քարտ կամքը, որով կը փափաքի որ նոր նախագահը վարէ Պետութեան երմտական գործերը։ Օսմանեան ներկայ օրէնքներուն և ժամանակին պահանջումներուն համաձայն, և կը հրամայէ որ իր պարտականութեանց կատարման մասին պէտք եղած իրական ու լուրջ դիւրութիւններն ընծայուին և իր օրինական դիմումներուն փութով ու ժամանակին գոհացում տրուի։

Կայսերական Իրատէով հաստատուած Ոստիկաններու և ոստիկան զինուորներու կանոնագիրը կը տարամարէ որ մաքսատուն բերուած վաճառականական ապրանքները քննելու առեն ոստիկան մ'ալ ներկայ գտնուի։ Այս մասին պէտք եղածը կարգադրելու համար Մաքսային Վերատեսչութեան և Ոստիկանութեան նախարարութեան միջեւ բանակցութիւն կը կատարուի։

ԵՐԿԱԳՈՐԾԱԿԱՆ գրամատան գաւառական մասնաճիւղերէն, տեղի ունեցած փոխառութեանց միջոցին, փոխառու երկրագործներէն արձանագրութեան ծախք անունով ստակ մը կ'առնուէր։ Այս մասին առարկութիւններ եղած ըլլալուն, խնդիրը պետական խորհուրդը խորհրդակցութեան ենթարկած և որոշուած է որ այդ ստակը այլեւս չգանձուի, զի կանոնի հակառակ է։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ փայտաշէն ֆրեկատը, Զանզիբ, երեքշաբթի օր Պէրութի նաւահանգիստը հասած է. Այդ նաւը ունի 293 նաւասար ու 14 թնդանօթ։

ՄԻՆԱԲՕԼԻ ամերիկեան զրահաւոր ֆրեկատը և իտալական Ա-ֆրէ-յա-ծաւորակը որ Իզմիրի նաւահանգիստը կը գանուէին, երեքշաբթի օր յիշեալ նաւահանգիստէն մեկնած են։

ՊՈԼՍՈՅ Ամերիկեան դեսպանը Պ. Թըրբլ, երեքշաբթի օր Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՏԵՆԻ մը ի վեր Դարթալի մէջ տիրող պաճարախան անհետացած ըլլալուն, դրուած շղթան վերցուած է։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ երմտական նախարարի խորհրդականն և Պոլսոյ Ռումանական դեսպանին եղբայրը երեքշաբթի օր Պոլիս եկած են Փէօսթէնճէի ճամբով։ Այս երկու անձերը պաշտօն ունին նորոգել կայսերական կառավարութեան և Ռումանիոյ միջև դանուող առեւտրական դաշնագիրը։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ յանձնաժողով մը երկուշաբթի օր Օտեսա մեկնեցաւ. պաշտօն ունի ստանալ Ռուսիայէն գընուած անասունները։

Պ. ՕՊՈՒԱՆՕ, Օսմ. պանքային ընդհանուր տնօրէնի օգնական, այսօր կը մեկնի մայրաքաղաքէս, տարեգլխի օրերն իր ընտանիքին մօտ անցնելու համար։

ԳՕՍՕՎԱ և Մանասթիրի նահանգներուն քննիչ Արիֆ պէյ, Սմիրվէ գաւառակը դացած է քննութեան համար։

ՄԱՆԱՍԹԻՐԻ նահանգային լրագիրը կը գրէ։

Կոլոպէշթա գիւղը բնակող Բիւսթէմ Սօմա անուն անձը ասկէ առաջ ոստիկան զինուոր Սէյֆէտտին Թալիպի սպանած էր։

Կօրիղա գիւղայի Զէյնել Թօլա, Տէպրէնէն 1 1/2 ժամ հեռու Վիչէնթէ գիւղը դանուող Պայրամը վիրաւորած էր։ Այս երկու չարագործները իրենց եղած յորդորներուն անսացած չեն։ Կառավարութեան ազդեցութիւնը պահելու և ուրիշին օրինակ ըլլալու համար զինուորներու և ոստիկան զինուորներու ջոկատ մը խրկուած էկարող սպայի մը հրամանին ներքեւ, ու այդ երկուքն Բիւսթէմ Սօմա ողջ բռնուած է, իսկ միւսին և ուրիշ տասնի մօտ շարագործներու տունները կրակի տրուած են ու իրենցմէ ալ երաշխաւորութիւն առնուած է թէ իրենց դատախազներուն հետ դատարան ներկայանալու համար դաւառին կեդրոնը պիտի դան։

Սակէ դատ Ուխրայի Վէլէշթէ գիւղէն յափշտակուած հինգ ձիերէն մէկը սպանուած է, ոստիկան զինուորներու հետ տեղի ունեցած ընդհարման մը միջոցին և մնացած չորսը, նախապէս յափշտակուած երկու կով և երկու ձի ալ հետ առնուած են։ Այս առթիւ ալ Նորին Կայսերական Վեհափառութեան արեւշատութեան համար աղօթքներ եղած են։ Տէպրէի գաւառին մէջ, շնորհիւ Վահ. Սուլթանին, ուրիշ օր և է դէպք չէ պատահած։

ԱԶԳ ԹՐԱՄՈՒԷԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կը ծանուցուի Կ. Պոլսոյ Թրամվէյից Ընկերութեան շահաբաժիններն ունեցողներուն թէ՝ Վարչական խորհրդոյ որոշմամբ թիւ 49 շահաբեր կարօնը պիտի վճարուի 27 դահեկանի հաշուով։

Կանոնական հաշուեթուղթերը (bordereau) ճշդուելու համար՝ պիտի ընդունուին 1897 Յունվար 5 էն սկսեալ ամէն երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, կէս օրէ վերջ ժամը 2 էն 4։

Վճարումները պիտի ըլլան ընկերութեան դրամակղէն, ուրբաթ օր պայմանաժամով։

Կ. Պոլիս, 19 դեկտ. 1896 2—5

ՕՐԱՑՈՅՑ

1897 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ԲՐԻՍՏՈՍԻ

Ամենահանո-Ընտ Ս. Փ. Ազգային Հիւանդանոցի

Տպագրութիւն Սերվիսէն

ԴԻՆ 40 ՓՍԱՐ

Յառաջիկայ երկուշաբթի օրուընէ ըսկսեալ կը ծախուի բոլոր դրավաճառաց քով և Հիւանդանոցի գրասենեակը, Պոլիս Մեծ Նոր Խան միջին յարկ, Թ. 48, 49, 50, 51։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

ՏԱՐԵՑՈՅՑ

1897

ՁՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Հրատարակուեցաւ 1897 տարւոյ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑՆ, որ բաց ի բուն օրացոյցէն կը պարունակէ բարոյական առածներ, զուարճալիներ, գիտական եւ վիճակագրական տեղեկութիւններ եւայլն. եւ ի մասնաւորի 1895 - 96 տարւոյ տարեցոյցի մէջ հրատարակուած Ա. Փանոսեան էֆ. ի «Օգուէնի նամակին» պատասխանը։

Կեդրոնատեղին է Ն. ան կ. Պերպէրեան էֆ. ի տպարանը Էսկի Զարպիճի Ճատտէսի թիւ 61. կը գտնուի նաեւ բոլոր հայ գրավաճառաց քով։

ԴԻՆ 6 ՂՐ.

VIN & SIROP DE DUSART

Անհուն նպաստ փոքրերը (միքրոպները) օրուան խնդիր են։ Անոնց ներկայութեանը ծանօթ պատճառն է բոլոր փոխանցիկ հիւանդութեանց որը քայքայուած առողջութիւններու վրայ կը յարձակին. այս է ակզբնապատճառը կուրծքի հիւանդութեանց, մանաւանդ մեր կազմուածքին մէջ փոսֆոր որ չօր նուազութիւնը։ Այս հակումն արգիլելու համար բժիշկները Տիւշառի լաքթոֆոսֆոր որ չօր գինին կամ օշարակը կը յանձնարարեն. այս դեղերմարսողութիւնը կը դիւրացնեն, ուժերը կը բերեն, հիւսուածքները կը նորոգեն ու կերութիւն և առողջութիւն կուտան։

Դերձակ վաճառական

ՓԷՃՏՄԱՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Պանձէ-գաբու, Համիտիյէ Թիւրպէսիի Տիշդ դիմաց Թիւ 21

Ճաշակի տէր անձանցմէ զնահատուած այս դերձակ-վաճառատունը, որ երկար ատենէ ի վեր հռչակ հանած է իր ծախած կերպասներուն ազնուութիւնովն ու կարած հագուստներուն վերջին ծայր ձեւաւորութիւնովը, հասարակութեան աւելի եւս օգտակար ըլլալու եւ իր յաճախորդներուն ամէն նորաձեւութեան համեմատ հագուստ կարենալ հագուցնելու համար, Դաղիական եւ Անգղիական վաճառատուններուն հետ կնքած պայմանագրութիւններովը, թէ գոյնի եւ թէ գործուածքի մասին առաջին անգամ հրապարակ ելած նորաձեւ ապրանքներէն միշտ ձոխ հաւաքածոյ մը կտանայ։ Իր վաճառատան մէջ պաշտօնավարող դերձակներէն իւրաքանչիւրը մասնագէտ է իւր ճիւղին մէջ, որոց գլուխը կը գտնուի Պազար Միլիրէի նախկին Մագազինարը Մ. Պլան։

Ցերմապէս կը յանձնարարենք այս վաճառատունը, ճաշակի տէր անմանց։

558 35—48

ԱՇՃԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՁԱԳՄԱԳՃՂԱՐ ԵՕԳՈՒՇ ԹԻՒ 29

Գրավաճառ Յովհան Աշճեան պատիւ ունի ծանուցանել թէ՝ իւր գրատունն որ շատ տարիներ ի Մէրճան փողոց հաստատած էր, այժմ փոխադրած է յաճախորդաց դիւրութեան համար, Կ. Պոլիս Զաքմաքճըլար եօգուշութիւ 29 խանութը, Մեծ Նոր խանին տակը և Սիւմպիւլլիւ խանին դրանը ճիշտ դէմը, ուր ըստ առաջնոյն կը շարունակէ գրավաճառութիւնը, և միշտ պատրաստ է գոհացնել իւր բազմաթիւ յաճախորդները՝ գնոց չափաւորութեամբը և ճոխ տեսակներով։

Նաև գաւառներէն եղած դպրոցական յանձնարարութիւնք փութով եւ խնամով կը կատարուին գոհացուցի դեղչով։

Նոր մէթոտով բուժում

ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

ՏՕԲԹ. ԵՕՐԿԻՕՍ ԱՆՏՕՆԱՏԻՍ

Վիւյեալ Վէյենայէ Համալսարանէն

Բրօֆ. Նիւման (Neuman) Քաբօզի (Kaposi) ու Տիթէլի (dittel) հետ աշխատակցելով ազգաս յանձնարարականներ ըստացած է.

ՀԻՄՆԱՊԷՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ԾՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴԱԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԸ.

Տօքթ. Անտօնիատիս առանց հիւանդին ցաւ զգացնելու առանց պահեցողութեան ու ներքին դեղերու. իրեն յատուկ պարզ եղանակով մը կը բուժէ գաղղիական ախտն ու մսրթի հիւանդութիւնը։

Ամէն օր կէս օրէն առաջ ժամը 8էն (Ը. Ե.) մինչեւ 10 և կէսօրէն վերջ ժամը 2—5 հիւանդները կընդունի իր դարմանատունը Բերա անգղիական դեսպանատան մօտերը Սարդիս փողոց թիւ 20։

7—150

Վակտրան

ԴԱԼԱԹԻԱ, Դեկտ. 11/23 1896

Անուանում. եւ Վճարեալ		Տուս.	Անուանը Արժեթղթոց		Ընթացիկ Գիներ
	100	1881	Քնս. Մէրիա	1 %	———
	100		» » B		———
	100		» » C		———
	100		» » D զոցուած		22 16
	400		» » D բացուած		22 16
	100		» » D միջօրէ		———
	100	1870	Ռուս. եկեղ. զոցուած		101 75
ֆր.	500		Ռուս. եկեղ. բացուած		101 75
			Ռուս. եկեղ. միջօրէ		101 75
Անկ.	Վճր.				
20	10	1890	Օսմանիէ	4 %	71 —
22	11	1869	Քրէտի ժէն. Օթ.		7 17
10	5	1872	Սօս. Օթ. տր. Շ. է Զ.		3 03
140	140	1878	Լաւրիոն		———
500	300	1888	Անատոլուի (Բժթ.	%	—— .
500	500		Երկաթուղիր (Պրթ.	%	—— —
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժթ.	%	—
500	500		Թրամուէյ (Պրթ.	%	188 —
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի		13 35
1.40	1.40	1892	Օսմ. Միկրէթ	6 %	1 34
11	51/2	1893	Օսմ. Ապահովն. Ընկ.		4
500	500	1882	Զրի Ընկ. Տէրբոս		342 —
			Քարափներու բաժնեպղոց գին		455 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Քրիմ) ԴԻ ՎՐԱՑ	Օ.Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	4	25
1 ամսուան համար	7	50
1 օրուան համար	1	75
Ռյոր	—	—
Կանխիկ (Էվալէսիզ)	—	—
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒՌԱՆԱԳՈՒՅՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	109	10 —
Փարիզ » Ֆր.	23	
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	10	87 1/2
Պերլին չէք Մարք.	18	57 1/2
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	00
20 Ֆրանքնոց	87	47
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	108	00
Քրիմից	51	10
Ռուպլ Թղթադրամ	8	56
Մէճիտիյէ	108	14
Մանր արծաթ	——	—
Մէճիտիյէ	——	—
Ոսկու Ղարաղոյ Սարաֆներ Տէրբոս	——	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 22 Դեկտեմբեր		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	—	—
» » C » »	——	—
D (Բացուած »	—	—
D (Զոցուած »	20	40
Ռումելիի երկաթուղի »	102	50
Բրիորիզ »	420	—
Մարսային Պարատաթուղթ »	467	—
Օսմանիէ »	315	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	312	50
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	529	—
Ռանթ Ֆրանսական 3 % »	102	45
» » 4 1/2 % »	105	75
» Իտալական »	—	—
Քրէտի Լիոնէ »	763	—
Քրէտի Յոնսիէ »	——	—
Քոնդու

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ. ԲԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ Յ'ԵՐՈՊԱ

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ գ'Ի'թալիէն. 1,3, իր Լը Բելթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ին հիմնուած է Վր

Ապահովագրութիւններու վճար. 1 Մէջ 123,000000

1895է դոլարէն

Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւն	661,000000

1896 յունուար 1

Աւանդ եւ անշարժ կալ. Յ'Եւրոպա	40,000000
Ցաւելեալ դրամագլուխ	124,000000
Արդի ապահովագրութիւնը 1 Մէջ	141,000000

ՏԻՆԳԵՐՈՒՆ ԱՊԱՀՈՎՔԷՐ

Շահաբաժիններու բարդմամբ եւ ապահովագներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։

Պայմանագրութեան նոր եղանակ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։

ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՎԻՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն է Թուրքիա

188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ եւ ԸՆԿ.

Վայվոտա փողոց, Վ'ի'թալիս խան, Գալաթիա

ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Զանազան տեսակ լօքումի

ՍԱՐԳԻՍ ԱԼԱՄԵԱՆ

Էսկի-Զապթիէի դիմացը թիւ 57

ՊՈԼԻՍ

Ա Զ Դ

ՅԱԿՈԲ Է.Ֆ. ՍՈՒՐԻԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան թէ իւր Խավար խանի մէջ ունեցած գինիի Տէբօն այս անգամ փոխադրուած է Կալաթա Զիւլֆարի փողոց Եուսուֆ Իզզէտտին խանի ներքեւ թիւ 2 մթերանոցն։

Ցիշեալը արժանացած է Օսմանեան Իֆթիխարի և Զիքակոյի ու Գուլկարիոյ առաջին արծաթ Միտալներու։ Սոյն մթերանոցին մէջ կը ծախուին իւր շինած Քարթալի տեսակ տեսակ գինիներ սեղանի. մանաւանդ հիւանդաց համար հին գինիներ, գնահատուած երեւելի բժշկաց կողմէ, տակառով, քաշով և շիշով։ Նոյնպէս բազմաթ խաղողէ ելած Մաստիքա և Քարթալի ճիպրէի Տիւղ օղի, որ փափկահաճակաց կողմէ արդէն գնահատուած են։

556 45—50

VIN BRAVAIS

ՊՐԱՎԷԻ ԳԻՆԻ

Կազդուրիչ, Անդարար և Զօրացուցիչ,

Գօրա, Գօգա, Կուարանա և Դաքաօէ բաղադրեալ.

Զգային հիւանդութեանց, Տկարութեան, Արեան պակասութեան, Ֆիզիքական և Մտաւորական յոգնութեան մանաւանդ Ապաքինութեան ժամանակ խիստ օգտակար է։

Այս գինւոյ արժէքն ու յարգն գիտնալու համար Ձեր բժշկին դիմեցէք։

Կը գտնուի ի Պոլիս Վ. Դասապեանի դեղավաճառատունը և ամեն դեղարան։

ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱՆ Ն և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ՕՐ ԸՆԿ

Մարուելիայէ և Պոլսոյ Քէլ-կոնոնա-սրապէ բանող

Մէնկրէլի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի գեկտեմբեր 29ին (Հ. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք

Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ

575 Մամհանէ փողոց թ. 10

ՖՈՍՖԱՏԻՆ ՖԱԼԻԷՐԸ ամենէն աւելի յանձնարարելի ու ախորժելի սնունդն է տղայոց համար՝ վեց-եօթը ամսուընէն սկսեալ, մանաւանդ կաթնահատութեան ժամանակ և առման չըլլալի միջոցին։ Կը դիւրացնէ՝ ակռաներուն բուսնիլը, կ'ապահովէ ոսկորներու լաւ կազմաւորումը ու առաջքը կառնէ փորկապութեանց որք յաճախադէպ են տղայոց վրայ։

Փարիզ, Վիքթորիա ծառուղի և ամեն լաւ դեղարաններու մէջ։

L'ANCRE ԼԱՆՔՐԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ

1871 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎԱՃԱՌՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիշի, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական, նախագահ
» Ռոտոլֆ Հոռոս, դեր-նախագահ
» Ժօզէֆ Հոռոս, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Քոյսման Նաբօ » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն
Թէոտոր Բոնցէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարական Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՌ, կայս. արք. խորհրդական

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
Գլխաւոր Գործակալ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ Կ. Պոլիս, Գօնամանօղլու խան Թիւ 7,

563

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հատկ չկայ խարելու եւ փոփոխելու.

MARQUE DE FABRIQUE

Ընդունուած է անասնարոյժներու եւ անասնարոյծներու կողմէ։

Գործարանի մարքան

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ծիերուն կաղալը, ճմլած ածքները, ոտքերու դառնալը, ցաւուկի վէրքը, ծունգի ուռեցքները, սրունքներու անջա ուռը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւնները։ Գին վեց ֆրանք.

Վեցուկէս ֆր.ով ուղղուած տեղը կը յանձնուի։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէգիրի, Դասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանդիւր եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 24 52

COMP RUSSE

ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 9,21 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 10/22 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով

Դշ. 11/23 Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Դշ. 11/23 Սեվաստոբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 12/24 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուր 13/25 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.—Դեկտեմբեր 10 22, երեքշաբթի օրը Կ.Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաղղիական շոգենաւին։ 562

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հէվբէ-ուլէ, Պօրդոյէ, ՄէջԷլբաքէ և Սէ-Մովի ֆէջ-բանող

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամբէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	[illegible]
Թէյսը	3000	Օսարիս	2250
Բիանորուս	3000	Քէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Թ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէթոլ խան
ՃՃԷՅՄՍ ՄՍՈ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ՆՈՐՈՒՂԵՑՈՑՑ

ՄԷՍԱԺԲՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի եռաւեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուղարձին հանդիպելով ի Հաւր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիա մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ աբաթ, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպ ի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբաթն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Քաֆաբօյօ, (փոփոխակի ալամաղա) Շերա, Սէլանիկ, Քավա, (փոփոխակի Տէմիր-Ագաճ), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հաւր, Լոնտոն, ամեն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ աբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէագաճէն (փոփոխակի Քավալա) Սելանիկէն, Շիրէն, Քալամագէն փոփոխակի Քաֆաբօյօ) ապրիլ 24էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց ասոր, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 3էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնըհինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Հռոդոս փոփոխակի Սամոս) Պէյրութ (ուր պիտի հանդիպի Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Ալեքսանդրիա, Մարսիլիա գացող սուրհանդակին) Լարնաքա, Սուրիական եզերք, Նիբէն Պէյրութ, Բոր-Սայիտ, Ալեքսանդրիա, Մարսիլիա։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՕՍԻՍԿԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հաւրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հաւրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամը 4ին, դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում ապրիլ 27էն սկսեալ։ 425

ԿՈՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ

Ուղղակի գծով Լիվրբուլ և Ամերիկայ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Պոմնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ազաս	2393
Բալտնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիլիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալասկա	[illegible]	Մարսէյզ	1857
[illegible]	[illegible]	Փանամանիա	12950
[illegible]	[illegible]	Լա Փանիա	1295

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈՒՅ գործակատար
Thomas G. Joly
Աչիքպաշա խան, թիւ 401
Գալաթիա 571

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆ

ՓՈՆԵԱՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Ի ՊԻՐԷՈՆ

ԱՄԲԷԼԻԻՍ (ԱՅԳԻ)

Ս. Ի. ԵՒ Ա. ՄԷԹԱՔՍ

MARQUE DÉPOSÉE DE FABRIQUE EPONTAMIOY ZIWA

ԱՆՎԱՐԱՏ ԳԻՆԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՀԻՆԳԱԿ ՍՏԱՑԱԾ

Մեծ արտաքսատ Դանդէսներէն 26 մեծ մրցանակներով 1893ին, 1894ին, 1895ին և 1896ին վարձատրուած քօնեաք

Պէրլին, Ժընէվ, Ամսթերտամ և Գահիրէէն Խաչով մեծ մրցանակ, Պուրբէյ, Մոնաքօ, Պրիւքսէլ, Բրէմ, Բարիզ, Ս. Սթէֆանօ և Լոնտոնէն առաջնակարգ վկայական

Անվերս, Վիէննա, Բրակա, Շթութկարտ, Շիքակօ, Պէրլին, Ամսթերտամ, Բրէմ, Ս. Սթէֆանօ ու Գահիրէէն ոսկի միտալեա, Գօրաօէն 2 արծաթ միտալեա։

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԱՐԲՈՒՆԵԱՑ

Հելլենական կառավարութենէն Ս. Փրկչի արծաթ խաչով, Պարսկական կառավարութենէն Առիւծի եւ Արեգակի պատուանշաններով, Վենեցուէլայէն յատուկ պատուանշանով, Պրիւքսէլի միջազգային առողջապահական քննկրէէն, Փարիզի Ակադեմիի երկրագործական միւդէն, եւ Մարսիլիոյ բաղարակտութենէն առաջնակարգ տիպլոմով վարձատրուած։

ՏՆՕՐԷՆ Գ. ՍՊԻՐԻՏՕՆ ՄԷԹԱՔՍԱ

Հայաստանեայ նոցին Վեհափառութեանց Ազգապետութեան Ցունաստանի եւ Սերպիոյ եւ Ն. Արքայական Բարձր գահաժառանգ իշխանին Ցունաստանի։

Վաւերացուած Թուրքիոյ, Եւրոպիոյ. Ցունաստանի եւ Եգիպտոսի բժիշկներէն եւ քիմիագէտներէն «Եէրտինանտ Ժան քիմիագէտ ի Փարիզ, Վոն Հանմէլ Բոս եւ Հարման իւն մեծ քիմիագէտ Ամսթերտամ, Տգթ. Ռուսէֆ (Պուլկարիա), Տգթ. Սեքաթի եւ Պէշնաբտ Պուրբէշտ։

Բիէր Արէրի, Սինկրոս եւ Զամպաքօ բաշա Կ. Պոլիս, Քամանոս փաշա եւ Տգթ. Զանարօլա Եգիպտոս Տգթ. Օրֆանիտի, Աֆէնտուլի, Գարամաչա, Հաճի Մինալի, Քօնոսլա, Զինի Կալվանի, Մակկա Բրոֆէսսօր հելլենական Համալսարանին Աթէնքի

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

1,000,000 քիլոկրամ քօնեաք

ՄԻՇՏ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՊԱՀԵՍՏԻ

15 մթերանոցներու մէջ 420 մեծ տակառներով 800,000 քիլոկրամ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

35000 սնտուկ եւ 1000 տակառ քօնեաք, որոց ճշդութիւնս վաւերացուած է քաղաքապետական տոմարներով

Պ. Պ. Ս. Ի. ԵՒ Ա. ՄԷԹԱՔՍԱ

100,000 ֆրանք կը խոստանան այն անձին որ ապացուցանէ թէ Մէթաքսա քօնեաքը իր մէջ վնասակար նիւթեր կը պարունակէ

Ընդհ. Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ

ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՖՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

42 ԿԱԼԱԹԱ ՄՈՄՀԱՆԷ թիւ 42

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, սանդերու արմատները թուլցած են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռոյալ Վինդսորի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին ևայլն։ Այս դեղ, որուն տերը չքաղրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով՝

Վէրթէնի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռոյալ Վինդսորի ծախուած տեղերը։

ԱՅԷՐԻ Զէրի բէֆօրալ

Ս. ՆԶՈՒԴԱԿԱՆ

Շուտով բուժելու համար

Հարքուխը, հազը, էնֆլիւէնցան եւ կոկորդի ցաւերը

Ամենէն սաստիկ հազը կը բուժէ, բորբոքած թաղանթը կը կակուղցնէ եւ հանդարտ քուն մը կուտայ։ Կեղծմաշկի, կապոյտ հազի, կոկորդի ցաւերու եւ բոլոր այն թոքային հիւանդութեանց համար, որոց ենթակայ են երիտասարդները, ամենէն ազդու դեղն է

ԱՅԷՐԻ ԶԷՐԻ ԲԷՖՕՐԱԼԸ

որ մեծագոյն վարձատրութեանց արժանացած է աշխարհի մեծ ցուցահանդէսներուն մէջ։

Կը գտնուի դեղարաններու եւ դեղավաճառաց քով։ Ընդհանուր մթերանոց Տր. Այէրի դեղերուն Պ. Էմմ. Քարուանայի անգլիական վաճառատունը, 95 եւ 97, Եիւքսէր Գալտրբրմ, Վէյվոտայի պահականոցին մօտ։ 604

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԿԱՃԱՌԱՍՏՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵԻՒՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ասոնց զեվիլներ Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Հոհն Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հետեւեալ մենաշնորհեալ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ զեվիլներու կեղծը կը տեսնեն եւ անգլիական տառերը չճանչցողներ զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զեվիլներուն վարկը կը նսեմեն։

Հոհն Նօվիլ եւ որդւոյ գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն դնել զեվիլներու, ածիլներու, կէտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

Պիտանի Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլլիր գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փոխառողներու ցոյց պիտի տուին վկայականներ, որ կը հաստատեն Միլլիէրի դրամարկղներու տոկունութիւնը։

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վանառատան մէջ կը գտնուին նաեւ յատուկ զգայներ, պատառամաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առժամ բլոէ զգայներ, պատառամաղներ եւ այլն. նոյնպէս ջաղացքի փոկեր ու մուրներ, սեղանի յատուկ լամպարներ, սրսնիներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային զինուորական յատուկ կոնակներ, հրթիռի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։

564